

Sygn. akt III AUa 1309/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia SA Ewa Stryczyńska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 lipca 2022 r.

sprawy (...) Centrum (...). J. M.

w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

z udziałem ubezpieczonej E. D. oraz zainteresowanego (...) sp. z o.o. s. k. z siedzibą we W.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek apelacji (...) Centrum (...). J. M. w P.

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych*

z dnia 17 września 2020 r. sygn. akt XIV U 2039/18

I. oddala apelację;

II. nie obciąża (...) Centrum (...). J. M. w P. kosztami zastępstwa prawnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 1309/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 czerwca 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne **E. D.** z tytułu z tytułu pozostawania pracownikiem u płatnika składek (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. wynoszą:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek		Składka na ubezpieczenie zdrowotne
		na ubezpieczenia	na ubezpieczenie	

		Emerytalne					
		Emerytalne	Emerytalne	Emerytalne	Emerytalne		
06-2013	011000	4 728,66 zł	4 728,66 zł	4 728,66 zł	4 080,36 zł	367,23 zł	
12-2013	011000	4 765,77 zł	4 765,77 zł	4 765,77 zł	4 112,38 zł	370,11 zł	
01-2014	011000	4 594,16 zł	4 594,16 zł	4 594,16 zł	3 964,30 zł	356,79 zł	
03-2014	011000	4 121,04 zł	4 121,04 zł	4 121,04 zł	3 556,04 zł	320,04 zł	
04-2014	011000	3 893,79 zł	3 893,79 zł	3 893,79 zł	3 359,95 zł	302,40 zł	
07-2014	011000	4 507,87 zł	4 507,87 zł	4 507,87 zł	3 889,84 zł	350,09 zł	
08-2014	011000	4 050,11 zł	4 050,11 zł	4 050,11 zł	3 494,84 zł	314,54 zł	
10-2014	011000	4 193,61 zł	4 193,61 zł	4 193,61 zł	3 618,67 zł	325,68 zł	
11-2014	011000	3 920,97 zł	3 920,97 zł	3 920,97 zł	3 383,41 zł	304,51 zł	
01-2015	011000	4 654,38 zł	4 654,38 zł	4 654,38 zł	4 016,26 zł	361,46 zł	
04-2015	011000	4 298,55 zł	4 298,55 zł	4 298,55 zł	3 709,22 zł	333,83 zł	
05-2015	011000	4 307,97 zł	4 307,97 zł	4 307,97 zł	3 717,34 zł	334,56 zł	
06-2015	011000	4 121,58 zł	4 121,58 zł	4 121,58 zł	3 556,51 zł	320,09 zł	
07-2015	011000	5 015,96 zł	5 015,96 zł	5 015,96 zł	4 328,27 zł	389,54 zł	
05-2016	011000	6 795,00 zł	6 795,00 zł	6 795,00 zł	5 863,40 zł	527,71 zł	
06-2016	011000	7 419,22 zł	7 419,22 zł	7 419,22 zł	6 402,04 zł	576,18 zł	
07-2016	011000	6 683,34 zł	6 683,34 zł	6 683,34 zł	5 767,06 zł	519,04 zł	
09-2016	011000	10 378,47 zł	10 378,47 zł	10 378,47 zł	8 955,58 zł	806,00 zł	

10-2016	011000	5 512,30 zł	5 512,30 zł	5 512,30 zł	4 756,57 zł	428,09 zł
---------	--------	-------------	-------------	-------------	-------------	-----------

W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych m.in. wskazał, że ubezpieczona E. D. była pracownikiem (...) Centrum (...) w P., zgłoszonym do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Jednocześnie wykonywała pracę na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. oraz z (...) Sp. z o.o. Sp. k. Umowy wykonywane były na rzecz płatnika składek (...) Centrum (...) w P. z wykorzystaniem aparatury medycznej, sprzętu, środków higienicznych, leków, które są własnością (...) Centrum (...) w P., w siedzibie Szpitala, na konkretnym oddziale. W ocenie organu rentowego mimo, że umowy zlecenia zawarte były z (...) Sp. z o.o. oraz z (...) Sp. z o.o. Sp. k., to prace realizowane na ich podstawie, były wykonywane na rzecz pracodawcy – (...) Centrum (...) w P.. Organ rentowy stwierdził, że wynagrodzenie wypłacane z tytułu wykonywania umów zlecenia stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek (...) Centrum (...) w P..

(...) Centrum (...) w P. zakwestionowało powyższą decyzję wnosząc o jej zmianę przez ustalenie dla ubezpieczonej podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne z pominięciem przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. Sp. k.; zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Odwołujący się podniósł m.in., że w wyniku przeprowadzonej kontroli organ rentowy 11 czerwca 2018 r. wydał decyzję nr (...), w której ustalił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonej E. D. z tytułu pozostawania pracownikiem u płatnika składek – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. w okresie: czerwiec i grudzień 2013 r.; styczeń, marzec, kwiecień, lipiec, sierpień-listopad 2014 r.; styczeń, kwiecień-lipiec 2015 r.; maj-lipiec oraz wrzesień-październik 2016 r., z uwzględnieniem przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. Tymczasem, w zastrzeżeniach do protokołu kontroli płatnik wyraźnie zaznaczył, że od maja do października 2016 r. ubezpieczona E. D. nie świadczyła na rzecz (...) w P. usług w zakresie świadczeń pielęgnarskich na oddziałach szpitala w ramach umowy z (...) Sp. z o.o. Wobec tego, zdaniem odwołującego się, nieprawdziwe są ustalenia zespołu kontrolującego, jakoby w tym okresie występowały dwie odrębne podstawy wymiaru składek, tj. stanowiące przychód z umowy zlecenia, której stroną była (...) Sp. z o.o. oraz ze stosunku pracy z (...) w P.. Na potwierdzenie powyższego płatnik podnosił, że we wspomnianym okresie, tj. czerwiec, wrzesień i październik 2016 r., (...) w P. nie było związane umową zlecenia z (...) Sp. z o.o. w przedmiocie udzielania świadczeń pielęgnarskich na oddziałach szpitala, bowiem jedyna umowa łącząca strony w takim zakresie została zawarta na okres od 15 kwietnia 2013 r. do 15 maja 2014 r. Ponadto odwołujący się nadmienił, że w przytoczonym powyżej okresie świadczenia pielęgnarskie w oddziałach szpitala były realizowane na podstawie umowy płatnika z (...) z siedzibą w W..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zdaniem organu rentowego praca wykonywana przez ubezpieczoną na rzecz (...) oraz (...) była pracą faktycznie świadczoną na rzecz Centrum, ponieważ to ten podmiot ostatecznie osiągnął korzyść z wykonywanych przez swoich pracowników umów cywilnoprawnych zawieranych z (...) oraz (...).

Wyrokiem z 17 września 2020 r., sygn. akt XIV U 2039/18, Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (pkt 1) oraz odstąpił od obciążania odwołującego się (...) im. (...) w P. kosztami postępowania (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący się – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. 10 kwietnia 2001 r. zostało wpisane do Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy i Rejestrowy pod nr KRS (...). Nadzór nad działalnością (...) Centrum (...) sprawuje Zarząd Województwa (...). Organem uprawnionym do reprezentacji podmiotu kierownik Publicznego

Zakładu Opieki Zdrowotnej. (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. realizuje zadania samorządu województwa w zakresie promocji i ochrony zdrowia. Podstawowym celem działania Centrum jest wykonywanie działalności leczniczej poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych, a także promocja zdrowia oraz realizacja zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia, w tym wdrażanie nowych technologii medycznych oraz metod leczenia.

Zainteresowany – (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. 1 października 2010 r. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla (...)VI Wydział Gospodarczy pod nr KRS (...). Do reprezentowania Spółki uprawniony jest komplementariusz, tj. (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.. Przedmiotem przeważającej działalności Spółki jest pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana.

13 maja 2014 r. (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. zawarło z (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. następującą umowę nr (...) wraz z aneksem nr (...) z 12 maja 2015 r. na okres od 16 maja 2014 r. do 30 czerwca 2015 r., w przedmiocie świadczenia usług pielęgniarских na oddziałach szpitala dla pacjentów (...) Centrum (...) w P. przez personel pielęgniarский. Zgodnie z § 1 ust. 1 ww. umowy: „Udzielający zamówienia ((...) Centrum (...)) zleca, a przyjmujący zamówienie (...) przyjmuje do wykonania udzielanie przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje świadczeń pielęgniarских w zakładzie opieki zdrowotnej udzielającego zamówienia. Zgodnie z ust. 2 czynności, o których mowa w ust. 1 obejmują w szczególności świadczenia określone w art. 4 ust. 1 ustawy z 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U z 2011 r. Nr 174, poz. 1039 ze zm)”.

Powyższa umowa określała, że (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. udziela wskazanych w umowie świadczeń w pomieszczeniach (...) Centrum (...), z wykorzystaniem materiałów medycznych i artykułów sanitarnych, leków, sprzętu jednorazowego użytku oraz innych materiałów i środków niezbędnych do realizacji niniejszych umów, dostarczonych przez Centrum nieodpłatnie. Podstawą rozliczeń i płatności były miesięczne harmonogramy pracy (grafiki) na wykonanie przedmiotu umów i rachunek z raportem miesięcznym z wykonania umowy. Wynagrodzenie za realizację ww. umów było rozliczane w terminach miesięcznych po wykonaniu usług określonych ww. umowami na podstawie faktur VAT.

(...) o.o. z siedzibą w Ł. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 28 kwietnia 2006 r., pod numerem KRS (...). Wspólnikami wchodzącymi jednocześnie w skład organu spółki są E. W. (Prezes Zarządu) oraz T. K. (Wiceprezes Zarządu). Przedmiotem przeważającej działalności Spółki jest działalność agencji pracy tymczasowej.

(...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. zawarło z (...) o.o. z siedzibą w Ł. następujące umowy:

a) 15 kwietnia 2013 r., nr (...) wraz z aneksem nr (...) z 3 kwietnia 2014 r., na okres 12 miesięcy od 15 kwietnia 2013 r. oraz na okres od 16 kwietnia 2014 r. do 15 maja 2014 r. w przedmiocie udzielania świadczeń pielęgniarских na oddziałach dla pacjentów (...) Centrum (...) przez personel pielęgniarский im Centrum Przedmiotem umowy. Zgodnie z § 1 ust. 1 ww. umowy: „Udzielający zamówienia ((...) Centrum (...)) zleca, a Przyjmujący zamówienie ((...) Sp. z o.o.) przyjmuje do wykonania udzielanie przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje świadczeń pielęgniarских w przedsiębiorstwach udzielającego zamówienia jako podmiotu leczniczego. Zgodnie z ust. 2 – czynności, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności świadczenia określone w art. 4 ust. 1 ustawy z 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U z 2011 r. Nr 174, poz. 1039 ze zm.)”.

b) 2 grudnia 2013 r. ww. podmioty zawarły umowę nr (...) wraz z aneksem nr (...) z 28 listopada 2014 r., obowiązującą od 2 grudnia 2013 r. na okres 12 miesięcy oraz od 2 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2015 r. w przedmiocie świadczenia usług medycznych w zakresie pełnienia dyżurów w oddziałach szpitala polegających na wykonywaniu czynności personelu pomocniczego (sanitariuszy, salowych) oraz grupy interwencyjnej, do obowiązków której należeć miało sprawowanie powyższych czynności wraz z zastosowaniem przymusu bezpośredniego w sytuacjach koniecznych. Zgodnie z § 1 ust. 1 ww. umowy przedmiotem jest świadczenie usług medycznych przez personel przyjmującego zamówienie ((...) Sp. z o.o.) w oddziałach (...), których zakres szczegółowo określony został w zakresie obowiązków

i odpowiedzialności, tj.: pomoc pielęgniarkom przy obsłudze pacjentów, w szczególności w opiece nad osobami leżącymi i unieruchomionymi, utrzymanie porządku w pomieszczeniach oddziału, zabezpieczenie i przygotowanie do transportu zwłok pacjentów zmarłych w oddziale, wyjazdy i opieka nad pacjentami poza terenem szpitala w zespołach wyjazdowych karettek, udzielanie pomocy przy pacyfikacji pobudzonych i agresywnych pacjentów, wraz z zastosowaniem przymusu bezpośredniego w sytuacjach koniecznych.

c) 27 lutego 2015 r. ww. podmioty zawarły kolejną umowę nr (...), obowiązującą od 1 marca 2015 r. na okres 24 miesięcy, w przedmiocie usług medycznych w zakresie pełnienia dyżurów w oddziałach szpitala, polegających na wykonywaniu czynności personelu pomocniczego – sanitariuszy i salowych. Zgodnie z § 1 ust. 1 ww. umowy przedmiotem jest świadczenie usług medycznych przez personel Przyjmującego Zamówienie ((...) Sp. z o.o.) w oddziałach (...), których zakres szczegółowo określony został w zakresie obowiązków i odpowiedzialności, tj.: Pomoc pielęgniarkom przy obsłudze pacjentów, w szczególności w opiece nad osobami leżącymi i unieruchomionymi, utrzymanie porządku w pomieszczeniach oddziału, zabezpieczenie i przygotowanie do transportu zwłok pacjentów zmarłych w oddziale, wyjazdy poza terenem szpitala w zespołach wyjazdowych karettek, udzielanie pomocy przy pacyfikacji pobudzonych i agresywnych pacjentów, wraz z zastosowaniem przymusu bezpośredniego w sytuacjach koniecznych.

Powyższe umowy określają ponadto, że: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. udziela ww. świadczeń w pomieszczeniach (...) Centrum (...) z wykorzystaniem materiałów medycznych i artykułów sanitarnych, leków, sprzętu jednorazowego użytku oraz innych materiałów i środków niezbędnych do realizacji niniejszych umów, dostarczonych przez Centrum nieodpłatnie, podstawą rozliczeń i płatności były miesięczne harmonogramy pracy (grafiki) na wykonanie przedmiotu umów wyżej wskazanych umów było rozliczane w terminach miesięcznych po wykonaniu usług określonych umowami i na podstawie faktur VAT.

Ubezpieczona E. D. jest zatrudniona w (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pielęgniarki. W spornym okresie, tj. od czerwca 2013 r. do października 2016 r. ubezpieczona pełniła funkcję pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym, z wynagrodzeniem ustalonym w stałej kwocie. Ubezpieczona ponadto zawarła umowę na świadczenie usług pielęgniarskich z firmą (...) Sp. z o.o., na czas ok. 1 roku. W ramach umowy zawartej z (...) Sp. z o.o. ubezpieczona pełniła dyżury na oddziale psychiatrycznym wypełniając taki sam zakres obowiązków jaki realizowała w ramach umowy o pracę zawartej ze swoim pracodawcą (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P.. Z (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. ubezpieczona zawarła dwie umowy zlecenia: 26 maja 2014 r., nr (...), na okres od 26 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.; 1 maja 2015 r., nr (...), na okres od 1 maja 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. W ramach umów ubezpieczona zobowiązała się do wykonywania usług pielęgniarskich z wynagrodzeniem ustalonym na kwotę 18 zł brutto za godzinę. Do odbioru wykonania zlecenia i potwierdzenia rachunku za wykonanie zlecenia została wyznaczona A. G..

W ramach umów zawartych z podmiotami trzecimi ubezpieczona pełniła dyżury na oddziale psychiatrycznym (...) Centrum (...). Zakres powierzonych jej obowiązków był taki sam jak zakres obowiązków wynikający z umowy o pracę zawartej z (...) Centrum (...). W ramach zawieranych umów o świadczenie usług pielęgniarskich pełniła dwunastogodzinne dyżury w dni wolne od pracy. Na podstawie grafiku z umowy o pracę ubezpieczona otrzymywała od oddziałowej propozycję wolnych dni, która także ustalała grafiki dyżurów. Przy realizacji umów zlecenia ubezpieczona korzystała ze sprzętu i materiałów (...) Centrum (...). Strój miała służbowy oraz dodatkowo – prywatny. W spornych okresach nie było takiej sytuacji, że ubezpieczona pracowała w trzech szpitalach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. od 12 października 2017 r. do 11 grudnia 2017 r. przeprowadził kontrolę płatnika składek (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P.. Kontrola dotyczyła okresu od maja 2013 r. do października 2016 r. Na podstawie ustaleń kontroli organ rentowy uznał, że płatnik składek nie uwzględnił w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. w Ł. oraz (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we W.. W związku z tym, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z 11 czerwca 2018 r., organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek ubezpieczonej na obowiązkowe

ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę w (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. w okresach i wysokościach ustalonych w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i w aktach organu rentowego oraz na podstawie zeznań ubezpieczonej, którym dał w całości wiarę. Sąd pierwszej instancji wskazał, że nie zaistniały żadne okoliczności, które pozwalałyby na zakwestionowanie zeznań ubezpieczonej, w szczególności nie było w nich żadnych sprzeczności. Zarówno z przedłożonych dokumentów, jak i zeznań ubezpieczonej, wynika że była ona zatrudniona w (...) Centrum (...), w pełnym wymiarze czasu pracy, jednocześnie świadcząc prace na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. Sp. k. Prace wykonywane na podstawie umów zleceń ubezpieczona wykonywała na oddziale, na którym pracuje w ramach umowy o pracę i na tym samym stanowisku, niejednokrotnie świadcząc te same obowiązki. Prace te wykonywała po godzinach pracy lub w dniach wolnych od pracy. Nadzór nad wykonywaniem prac w ramach umów zlecenia i umów o pracę sprawowały te same osoby, które były pracownikami Centrum (kierownicy poszczególnych oddziałów, w tym pielęgniarki oddziałowe). Odzież roboczą, aparaturę, jednorazowe środki ochrony, sprzęt, którymi posługiwała się ubezpieczona służącego do realizacji świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę, zapewniało (...) Centrum (...). Centrum przez wykonywanie czynności przez ubezpieczoną na podstawie umów zleceń zawartych z (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. Sp. k. rozwiązywało w ten sposób problem braku obsady personelu na dyżurach i zapewniało ciągłość pracy szpitala.

Sąd Okręgowy uznał, że prace wykonywane przez ubezpieczoną, będącą jednocześnie pracownikiem (...) Centrum (...), w ramach umów zlecenia zawartych przez (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. Sp. k. były faktycznie świadczone na rzecz Centrum, z którym pozostawała w stosunku pracy. W konsekwencji ubezpieczona w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Centrum (...), jednocześnie wykonywała usługi na rzecz swojego pracodawcy, na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. Sp. k.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest bezzasadne. W jego ocenie spór w przedmiotowej sprawie dotyczył kwestii tego, czy ubezpieczona E. D. jako pracownik (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. na podstawie umów cywilnoprawnych łączących ją z (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. i (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W., faktycznie wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy, a w konsekwencji czy organ rentowy zasadnie ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie właściwe są przepisy ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), a w szczególności art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz art. 11 pkt 1 i art. 12 pkt 1, zgodnie z którymi obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy systemowej za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Ponadto za pracownika ustawa systemowa uważa osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a).

Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r. (sygn. II UZP 6/09) rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji: pierwsza dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, a druga dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Zgodnie z art. 11 pkt 1 i art. 12 pkt 1 ustawy systemowej w zw. z art. 66 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznemu i zdrowotnemu podlegają pracownicy oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej

umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane dalej „zleceniobiorcami”, oraz osoby z nimi współpracujące. Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 1a powołanej ustawy, w stosunku do ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zaznaczyć przy tym należy, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy zlecenia zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r. (sygn. II UZP 5/09) jest pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zawartej z osobą trzecią. Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale uznał, że przesłanką, która decyduje o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy jest to, że w ramach takiej umowy faktycznie wykonuje on pracę dla swojego pracodawcy.

Sąd Okręgowy powołał się na pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, który w wyroku z 18 grudnia 2012 r. (sygn. III AUa 1031/12) podkreślił, że użyty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot „działać na rzecz” ma inne znaczenie niż w języku prawa, w którym działanie „na czją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej jaką stanowi stosunek prawny. Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy. Również wykonujący zlecenie działa na rzecz zleceniodawcy. W kontekście ww. art. 8 ust. 2a ustaw systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. W konstrukcji tej występuje swoisty trójkąt umów, tj. umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej między pracownikiem a osobą trzecią i umowy o podwykonawstwo między pracodawcą a osobą trzecią. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 21 czerwca 2013 r. (sygn. III AUa 1054/13) podkreślił, że to pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonywanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia czy świadczenia usług zawartej z osobą trzecią oraz umowy cywilnoprawnej zawartej między pracodawcą i zleceniodawcą.

Stosownie do art. 32 ustawy systemowej, pracodawca obciążony jest obowiązkiem poboru i odprowadzania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za osobę uznaną za pracownika.

Ubezpieczona w niniejszej sprawie w dniu zawarcia przez nią umów zlecenia oraz w całym okresie ich wykonywania była pracownikiem odwołującego się, tj. (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P., zatrudnionym na stanowisku pielęgniarstwie, a umowa o pracę stanowiła tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego.

W spornych okresach ubezpieczona świadczyła pracę na rzecz swego pracodawcy, wykonując także umowy zlecenia z podmiotami trzecimi, tj. (...) Sp. z o. o. z siedzibą w (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W..

Wskazane umowy zlecenia zawarte zostały w celu realizacji umów o udzielenie świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki pielęgniarstwie, zawartej pomiędzy pracodawcą ubezpieczonej – (...) Specjalistycznym (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. a (...) Sp. z o. o. z siedzibą w Ł. i (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W..

Powyzsze ustalenia są istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż przesłanką, która decyduje o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy cywilnoprawnej pracę na rzecz swojego pracodawcy jest to, że w ramach takiej umowy świadczy ona faktycznie pracę dla swojego pracodawcy.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie mamy do czynienia z sytuacją przekazania pracownika przez macierzystego pracodawcę innemu podmiotowi, będącemu podwykonawcą, który jednocześnie zatrudnia tego pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej. Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 1994 r. (sygn. I PZP 13/94), że obowiązek łącznego traktowania w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne przychodów z umowy o pracę i dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z własnym pracownikiem występuje w przypadku wykonywania w ramach umowy zlecenia tych samych czynności, które składały się na treść łączących strony stosunku pracy. Zaznaczyć należy, że ubezpieczona E. D. w ramach realizacji zawartych z (...) Sp. z o. o. z siedzibą w (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. umów cywilnoprawnych

nie wykonywała żadnych innych czynności niż opieka pielęgniarska i nie świadczyła w ramach tych umów usług na rzecz żadnych innym podmiotów niż jej pracodawca – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P..

Tym samym jedynym i wyłącznym beneficjentem wykonywanych w ramach spornych umów cywilnoprawnych czynności był pracodawca ubezpieczonej. Z zeznań ubezpieczonej wynika również, że upracowała tylko na tych oddziałach, na którym była zatrudniona na podstawie umowy o pracę oraz korzystała ze sprzętu znajdującego się na tych oddziałach, a powierzone jej obowiązki pokrywały się z obowiązkami wynikającymi z umowy o pracę, nadzór był również ten sam. W tym stanie rzeczy pełnienie przez ubezpieczoną dyżurów zgodnie z treścią umów zlecenia, w ramach których wykonywała prace pielęgniarskie niewątpliwie powodowało „uzyskiwanie” przez pracodawcę „rezultatu pracy”. W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie zaistniał bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, związaną z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez nią na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej z innym podmiotem.

Podsumowując Sąd Okręgowy uznał, że to właśnie (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. jako pracodawca w wyniku umów o podwykonawstwo w ostatecznym rachunku jest beneficjentem pracy wykonywanych przez ubezpieczoną na podstawie umów cywilnoprawnych.

Sąd Okręgowy przypomniał, że obowiązek udowodnienia faktów spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne (art. 232 k.p.c.), stąd też to na odwołującym się ciążył obowiązek przedstawienia sądowi dowodów na poparcie swojego stanowiska. Przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji postępowanie dowodowe potwierdziło rezultaty postępowania przeprowadzonego przed organem rentowym. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania.

Konsekwencją konstrukcji uznania osób świadczących usługi na podstawie umów cywilnoprawnych za pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest konieczność opłacania przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne za te osoby jak za pracowników. Tym samym zaskarżoną decyzję organu rentowego Sąd Okręgowy uznał za słuszną i wydaną zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, o kosztach orzekając na podstawie art. 102 k.p.c. i nie obciążając odwołującego się (...) Centrum (...). J. M. w P. tymi kosztami, kierując się względami słuszności. Odwołujący się jest podmiotem szczególnym, realizuje zadania statutowe związane z ochroną zdrowia, a jego działania wynikały z chęci optymalizacji kosztów.

Apelację od powyższego wyroku złożyło (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P., zaskarżając go w całości oraz zarzucając Sądowi Okręgowemu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.

a) art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie tej oceny w sposób dowolny oraz poczynienie ustaleń faktycznych w sposób niepełny i sprzeczny ze stanem faktycznym oraz zasadami logiki, co w szczególności przejawiało się przez:

- uznanie, że ubezpieczona świadczyła usługi na rzecz szpitala w ramach wykonywania umowy cywilnoprawnej zawartej przez nią z podmiotem trzecim także w okresie maj-październik 2016 r., mimo że brak było dowodów potwierdzających, że Centrum miało w tym okresie zawartą umowę z tymi podmiotami trzecimi – w ten sposób Sąd pierwszej instancji przyjął za pewnik fakty, które w ogóle nie miały miejsca; uznał, że organ sprostał ciężarowi dowodowemu, mimo że nie przedstawił dokumentów na potwierdzenie swoich twierdzeń, co doprowadziło do wydania wyroku na podstawie gołosłownych twierdzeń;

- uznanie, że ubezpieczona w ramach umowy cywilnoprawnej świadczyła na rzecz szpitala usługi pielęgniarskie oraz, że zakres obowiązków był tożsamy z obowiązkami, które wykonywała na podstawie umowy o pracę, podczas gdy umowa

z 27 lutego 2015 r. zawarta z (...) Sp. z o.o. dotyczyła usług medycznych w zakresie pełnienia dyżurów w oddziałach szpitala;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

a) art. 8 ust 2a ustawy z 12 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczona wykonując umowy cywilnoprawne jest pracownikiem w myśl tego przepisu, a ponadto, że w ramach umów cywilnoprawnych wykonywała te same obowiązki co w ramach stosunku pracy na rzecz szpitala, podczas gdy zakres obowiązków wynikający z co najmniej jednej umowy cywilnoprawnej był odmienny, a ponadto w odniesieniu do jednego ze spornych okresów (tj. maj-październik 2016 r.) szpital w ogóle nie miał zawartej umowy z (...) Sp. z o.o., więc ubezpieczona nie mogła wykonywać pracy w ramach umowy łączącej jej z podmiotem trzecim na rzecz Centrum;

b) art. 18 ust. 1a ww. ustawy przez jego błędne zastosowanie prowadzące do uznania, że szpital przy ustalaniu podstawy wymiaru składek powinien uwzględnić przychód ubezpieczonej uzyskany na podstawie umowy cywilnoprawnej, podczas gdy w niniejszym stanie faktycznym nie można uznać ubezpieczonej za pracownika w myśl art. 8 ust. 2a tej ustawy, a szpital za pracodawcę w myśl art. 4 pkt. 2 lit. a;

c) art. 4 pkt. 2 lit. a ww. ustawy przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieprawidłowym przypisaniu odwołującemu się statusu płatnika składek z tytułu zawartej przez jego pracownika umowy zlecenia z innym podmiotem, podczas gdy płatnikiem jest w zależności od umowy (...) Sp. z o.o. lub (...) Sp. z o.o. Sp. k.

W oparciu o te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie odwołania w całości, jak również o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów procesu w drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Poprzedzając odniesienie się do zarzutów apelacji należy zauważyć, że spór w sprawie koncentrował się na kwestii wysokości podstawy wymiaru składek ubezpieczonej E. D. na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne w następujących miesiącach: VI i XII 2013 r., I, III, IV, VII, VIII, X i XI 2014 r., I, IV, V, VI, VII 2015 r. oraz V, VI, VII, IX, X 2016 r. W ocenie organu rentowego płatnikiem wszystkich składek ubezpieczonej przypadających na te miesiące (zarówno z tytułu umowy o pracę, jak i z tytułu zawieranych przez ubezpieczoną umów cywilnoprawnych) powinien być jej pracodawca, a więc (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P., gdyż to właśnie ten podmiot był beneficjentem czynności wykonywanych przez ubezpieczoną w ramach umów cywilnoprawnych.

(...) Centrum (...), występujące w niniejszej sprawie w charakterze odwołującego się, twierdziło zaś, że powinno pozostać płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne E. D. jedynie w zakresie składek należnych od wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczoną ze stosunku pracy. Innymi słowy kwestionowało to, aby mogło być płatnikiem za składki należne od wynagrodzenia osiąganego w ramach umów cywilnoprawnych zawieranych przez ubezpieczoną E. D. z podmiotami trzecimi ((...) Sp. z o.o. Sp. k. i (...) Sp. z o.o.).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczona E. D. była związana stosunkiem pracy z (...) Centrum (...). J. M. w P. w okresie od 1 czerwca 2013 r. do 31 października 2016 r. W tym czasie ubezpieczona zawierała umowy cywilnoprawne z wyżej wspomnianymi podmiotami trzecimi, tj. z (...) Sp. z o.o. Sp. k. i z (...) Sp. z o.o. Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona zawarła z (...) dwie umowy zlecenia: jedną – na okres od 26 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., drugą – na okres od 1 maja 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. W ramach umów z (...) Sp. o.o. Sp. k. z siedzibą we W. ubezpieczona zobowiązała się do wykonywania usług pielęgniarских. W zakresie pozostawiania ubezpieczonej w relacji z (...) Sp. z

o.o., Sąd Okręgowy ograniczył się do stwierdzenia, że ubezpieczona posiadała zawartą umowę na świadczenie usług pielęgniarских z tym podmiotem na czas około 1 roku. W ramach umowy zawartej z (...) Sp. z o.o. ubezpieczona pełniła dyżury na oddziale psychiatrycznym wypełniając taki sam zakres obowiązków jaki realizowała w ramach umowy o pracę zawartej ze swoim pracodawcą – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P..

Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że (...) Centrum (...) J. M. w P. zawierało ze wspomnianymi podmiotami, tj. z (...) Sp. z o.o. Sp. k. i z (...) Sp. z o.o. umowy zlecenia. Centrum było związane z (...) umową nr (...) przez okres od 16 maja 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. Natomiast z (...) było związane trzema umowami: umową nr (...) (w okresie od 15 kwietnia 2013 r. do 15 maja 2014 r.), umową nr (...) (w okresie od 2 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2015 r.) oraz umową nr (...) (w okresie od 1 marca 2015 r. do 1 marca 2017 r.).

Ustalenia Sądu Okręgowego zostały zakwestionowane w apelacji (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. (dalej jako „Centrum”), które zarzucało Sądowi pierwszej instancji poczynienie ustaleń faktycznych w sposób niepełny i sprzeczny ze stanem faktycznym oraz zasadami logiki. Miało się to przejawiać, po pierwsze, uznaniem, że ubezpieczona świadczyła usługi na rzecz Centrum w ramach wykonywania umowy cywilnoprawnej zawartej przez nią z podmiotem trzecim także w okresie od maja do października 2016 r., mimo że brak było dowodów potwierdzających, że Centrum miało w tym okresie zawartą umowę z tymi podmiotami trzecimi oraz, po drugie, uznaniem, że ubezpieczona w ramach umowy cywilnoprawnej świadczyła na rzecz Centrum usługi pielęgniarские oraz, że zakres obowiązków był tożsamy z obowiązkami, które wykonywała na podstawie umowy o pracę, podczas gdy umowa z 27 lutego 2015 r. zawarta z (...) Sp. z o.o. w Ł., dotyczyła usług medycznych w zakresie pełnienia dyżurów w oddziałach szpitala.

Z powyższego nie wynika, aby Centrum podtrzymywało swoje stanowisko z odwołania, w którym kwestionowało, że ubezpieczona w okresach od maja do lipca 2016 r. i od września do października 2016 r. miała zawartą umowę zlecenia z (...) Sp. z o.o. w Ł..

Niezależnie od tego zarządzeniem z 27 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny zobowiązał organ do przedłożenia umów cywilnoprawnych łączących ubezpieczoną z innym podmiotem niż odwołujący się (w tym z (...) Sp. z o.o.) na czynności pielęgniarские wykonywane na rzecz Centrum i przy wykorzystaniu jego pomieszczeń i sprzętu w okresie od maja do października 2016 r.

W piśmie z 16 lutego 2022 r. organ poinformował, że za okres od maja do października 2016 r. opierał się na zapisach zewidencjonowanych w (...) na koncie ubezpieczonej. Wynikało z nich, że ubezpieczona była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego przez (...) Sp. z o.o. jako zleceniobiorca i otrzymywała wynagrodzenie, od którego deklarowane były tylko składki na ubezpieczenie zdrowotne. W piśmie z 15 marca 2022 r. organ poinformował jednocześnie, że nie posiada umów cywilnoprawnych zawartych przez ubezpieczoną z (...) Sp. z o.o. za okres od maja do października 2016 r.

Podkreślenia wymaga, że odwołujące się Centrum w swojej apelacji zupełnie nie zakwestionowało ustaleń Sądu Okręgowego odnoszących się do kwestii wykonywania przez ubezpieczoną umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. Sp. k. we W..

Wracając do podniesionego w apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, Centrum nie zgadzało się jedynie z ustaleniem, że w okresie od maja do października 2016 r. miało zawartą umowę z podmiotem trzecim. Takie twierdzenie Centrum jest jednak bezpodstawne, gdyż z materiału dowodowego jasno wynika, że w okresie od 1 marca 2015 r. do 1 marca 2017 r. Centrum było związane umową zlecenia z (...) Sp. z o.o. (umowa nr (...)).

Jeśli zaś chodzi o postulowany przez apelującego brak tożsamości pomiędzy obowiązkami ubezpieczonej wynikającymi z umowy o pracę zawartej z Centrum (świadczenie usług pielęgniarских) oraz obowiązkami ubezpieczonej wykonywanymi w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) Sp. z o.o. (świadczenie usług medycznych w zakresie pełnienia dyżurów w oddziałach szpitala), to również i w tym wypadku nie można było przyznać apelantowi racji. Możliwość stwierdzenia tożsamości obowiązków wykonywanych w ramach umowy o pracę oraz w ramach umowy cywilnoprawnej nie sprzeciwia się to, że zostały opisane w sposób nie w pełni tożsamy.

Znaczenie ma natomiast to jakie czynności były faktycznie wykonywane przez ubezpieczoną w ramach poszczególnych umów i czy pomiędzy nimi istnieje podobieństwo sprowadzające się w istocie do wykonywania czynności w ramach tej samej profesji. W niniejszej sprawie takiego podobieństwa nie sposób nie dostrzec. Ubezpieczona od czerwca 2013 r. do października 2016 r. pełniła funkcję pielęgniarki na oddziale psychiatrycznym (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. na podstawie umowy o pracę. Jednocześnie w ramach umowy zawartej z (...) Sp. z o.o. ubezpieczona pełniła dyżury na oddziale psychiatrycznym wypełniając taki sam zakres obowiązków jaki realizowała m.in. także w ramach umowy o pracę zawartej ze swoim pracodawcą (umowa cywilnoprawna z (...) Sp. z o.o.).

W tej sytuacji należało stwierdzić, że nieuzasadnione są zarzuty apelacji naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez poczynienie ustaleń faktycznych w sposób niepełny i sprzeczny ze stanem faktycznym oraz zasadami logiki. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy, zgodnie z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego ocenił wiarygodność i moc całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 §1 k.p.c. i na tej podstawie dokonał istotnych dla oceny prawnej ustaleń faktycznych odpowiadających treści dowodów.

Zgodnie z art. 233 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena ta musi być zgodna z zasadami logiki, doświadczenia życiowego oraz powinna uwzględniać całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego - to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 6 listopada 1998r, sygn. II CKN 4/98). W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelujący nie wykazał wadliwości rozumowania Sądu Okręgowego z punktu widzenia zaprezentowanych wyżej kryteriów.

Wskutek powyższego Sąd Apelacyjny przyjął za własny stan faktyczny przedstawiony w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji, którego nie ma potrzeby ponownie szczegółowo przytaczać.

Przechodząc do oceny rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej subsumpcji niewadliwych ustaleń faktycznych do norm prawa materialnego, a jego rozstrzygnięcie nie wymaga ingerencji reformatoryjnej Sądu odwoławczego.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę prawnomaterialną Sądu pierwszej instancji, zaprezentowaną w pisemnych motywach wyroku i przyjmuje ją za własną, co oznacza, że zbędnym jest ponowne szczegółowe przywoływanie w niniejszym uzasadnieniu trafnego wyводу jurydycznego Sądu Okręgowego.

W uzupełnieniu trafnej argumentacji Sądu Okręgowego, Sąd drugiej instancji zauważa jedynie, że zgodnie z treścią art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.; dalej jako: „ustawa systemowa”), za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W motywach wyroku z 23 maja 2014 r. (sygn. II UK 445/13) Sąd Najwyższy, podsumowując dotychczasowe stanowisko w sprawie wykładni powyższego przepisu, wyjaśnił między innymi, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, a także wykonywania pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika, w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z określonym

pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej. Celem takiej regulacji – posługującej się schematem fikcji prawnej – było powiązanie skutków ubezpieczeniowych z faktem korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami.

Zważywszy na argumentację przywołaną w apelacji na potwierdzenie słuszności zarzutów dotyczących wykonywania przez ubezpieczoną odmiennych czynności niż wynikające z umowy o pracę, godzi się przytoczyć najnowsze orzeczenia wyrażające stanowisko Sądu Najwyższego w tej kwestii w świetle poprawnej wykładni art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej. Stany faktyczne stanowiące podstawę tych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego są wprawdzie odmienne od stanu faktycznego niniejszej sprawy, niemniej jednak pozwalają zrozumieć istotę użytego przez ustawodawcę pojęcia „wykonywania pracę na rzecz pracodawcy”.

Wykładnia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie budzi wątpliwości interpretacyjnych ani nie prowadzi do rozbieżności w orzecznictwie. Ostatnio wykładni tego przepisu dokonał Sąd Najwyższy w dwóch uchwałach z 26 sierpnia 2021 r., sygn. III UZP 3/21 oraz III UZP 6/21 (niepubl.). W uchwale III UZP 3/21 przyjęto, że "pojęcie wykonuje pracę na rzecz pracodawcy", o którym mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej obejmuje wykonywanie umowy zlecenia (innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) zawartej przez pracownika z przedsiębiorcą prowadzącym np. sprzedaż towarów jego pracodawcy, z którym przedsiębiorca ten powiązany jest osobowo lub kapitałowo, także wtedy, gdy zakres obowiązków wynikających z umowy zlecenia jest odmienny od obowiązków objętych umową o pracę, a miejsce wykonywania umowy zlecenia znajduje się poza miejscem świadczenia umowy o pracę". Z kolei w uchwale III UZP 6/21 stwierdzono, że "finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej".

Utrwalony jest też w orzecznictwie pogląd, że dyspozycje art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerzają pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych na dwie sytuacje. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego przez osobę, która taką umowę zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Tak samo jest traktowane wykonywanie pracy na podstawie jednej z umów cywilnoprawnych przez osobę, która wprawdzie umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże nadal świadczy pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Istotą decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z takim pracodawcą - równocześnie świadczy nadal pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z pracodawcą albo z inną osobą. Pracodawca w wyniku takiej cywilnoprawnej umowy "o podwykonawstwo" przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat takiej pracy i dla takiej "pracowniczej" kwalifikacji prawnej dla celów ubezpieczeń społecznych nie ma istotnego znaczenia to, czy praca wykonywana na podstawie umowy cywilnoprawnej ma cechy zatrudnienia pracowniczego. Ważne jest to, aby beneficjentem pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej był pracodawca. Pracodawca jest płatnikiem składek nie tylko w stosunku do tych osób, które wykonują na jego rzecz pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło z nim zawartej, ale również w stosunku do osób wykonujących na jego rzecz pracę w ramach takich umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (por. wyroki: z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727; uchwała z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46).

W orzecznictwie akcentuje się przy tym wagę badania przesłanki faktycznego beneficjanta pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej, dekodując znaczenie zwrotu "praca wykonywana na rzecz pracodawcy" użytego w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jako pracę, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych przez pracownika czynności wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej

pracodawcę z osobą trzecią (zob. wyroki: z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708 czy z dnia 3 października 2017 r., II UK 488/16, LEX nr 2361596).

Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie doprowadziło do potwierdzenia faktu, że ubezpieczona w okresie wymienionym w zaskarżonej decyzji była zatrudniona w (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. na podstawie umowy o pracę na stanowisku pielęgniarki na oddziale psychiatrycznym.

Jednocześnie w spornym okresie ubezpieczona zawierała z podmiotami trzecimi, powiązanymi z jej pracodawcą – (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P., tj. z (...) Sp. z o.o. Sp. k. i z (...) Sp. z o.o., umowy cywilnoprawne. Ubezpieczona zawarła z (...) Sp. o.o. Sp. k. dwie umowy zlecenia: jedną – na okres od 26 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., drugą – na okres od 1 maja 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. W ramach umów z (...) Sp. o.o. Sp. k. ubezpieczona zobowiązała się do wykonywania usług pielęgniarskich. Ubezpieczona w stosunku cywilnoprawnym z (...) Sp. z o.o. pozostawała przez okres około 1 roku. W ramach umowy zawartej z (...) Sp. z o.o. ubezpieczona pełniła dyżury na oddziale psychiatrycznym wypełniając taki sam zakres obowiązków jaki realizowała w ramach umowy o pracę zawartej ze swoim pracodawcą.

Trzeba w tym miejscu odnotować, że ubezpieczona wykonywała umowy cywilnoprawne w budynku Centrum – na oddziale psychiatrycznym. W ramach zawieranych umów o świadczenie usług pielęgniarskich ubezpieczona pełniła dwunastogodzinne dyżury w dni wolne od pracy (w ramach umowy o pracę). Na podstawie grafiku z umowy o pracę ubezpieczona otrzymywała od oddziałowej propozycję wolnych dni, która także ustalała grafiki dyżurów. Przy realizacji umów zlecenia ubezpieczona korzystała z pomieszczeń, sprzętu i materiałów (...) Centrum (...). Strój miała służbowy oraz dodatkowo – prywatny.

Prace wykonywane na podstawie umów zleceń ubezpieczona wykonywała na oddziale, na którym pracowała w ramach umowy o pracę i na tym samym stanowisku, niejednokrotnie świadcząc te same albo zbliżone obowiązki, zgodne z jej profesją. Prace te wykonywała po godzinach pracy lub w dniach wolnych od pracy (z umowy o pracę). Nadzór nad wykonywaniem prac w ramach umów zlecenia i umów o pracę sprawowały w imieniu Centrum te same osoby, które były pracownikami Centrum (kierownicy poszczególnych oddziałów, w tym pielęgniarki oddziałowe). Odzież roboczą, aparaturę, jednorazowe środki ochrony, sprzęt, którymi posługiwała się ubezpieczona, służące do realizacji świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę, zapewniało (...) Centrum (...). Centrum przez wykonywanie czynności przez ubezpieczoną na podstawie umów zleceń zawartych z (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. Sp. k. rozwiązywało w ten sposób problem braku obsady personelu na dyżurach i zapewniało ciągłość pracy szpitala.

W świetle powyższego, trafnie organ rentowy, a za nim Sąd pierwszej instancji uznał, że na gruncie przedmiotowej sprawy, zastosowanie znajdował powołany przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, bowiem niewątpliwie w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotami trzecimi ((...) Sp. z o.o. Sp. k. i z (...) Sp. z o.o.) ubezpieczona wykonywała pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Skoro ubezpieczona pełniła dyżury medyczne na podstawie umów cywilnoprawnych, których beneficjentem był jej własny pracodawca, to przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu stosunku pracy, płatnik składek - Centrum - miał obowiązek obliczenia i uiszczenia należnej składki także od przychodów z umów cywilnoprawnych, które zostały zawarte przez ubezpieczoną, tak, jak od wynagrodzenia ze stosunku pracy. Zatem zasadnym jest stanowisko Sądu Okręgowego, że to odwołujący się jako płatnik składek winien obliczyć i odprowadzić składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od przychodów uzyskiwanych przez ubezpieczoną z tytułu wykonywania spornych umów.

Konkludując, Sąd Apelacyjny, uznając apelację płatnika składek za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c., w punkcie I wyroku orzekł o jej oddaleniu.

Mając na uwadze powszechnie znaną trudną sytuację jednostek publicznej ochrony zdrowia, uwzględniając także rodzaj usług świadczonych przez płatnika, okoliczność, że w związku z wcześniejszym orzecznictwem, płatnik miał podstawy by pozostawać w dobrej wierze, a także kierując się nakładem pracy pełnomocnika organu rentowego,

Sąd Apelacyjny postanowił nie obciążać odwołującego się kosztami zastępstwa prawnego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym, stosując w tym zakresie zasadę statuowaną w art. 102 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Skorzystanie z tej regulacji jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, a jeśli tak to w jakim zakresie należy odstąpić od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór, przewidzianej w art. 98 k.p.c. (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 28 lutego 2020 r., sygn. V CSK 485/19 LEX nr 3221529 oraz z 22 lutego 2011 r., sygn. II PZ 1/11, niepubl.). Mając na uwadze ww. względy Sąd Apelacyjny uznał, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający zastosowanie art. 102 k.p.c. także w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Ewa Stryczyńska